

VEGYES FELADATOK

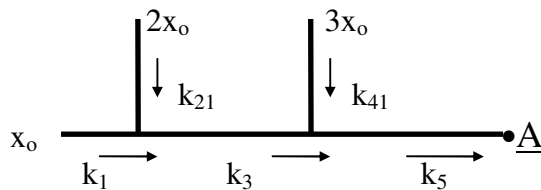
1./ Egy $50 \times 50 \times 4$ [m] csarnokban óránként **háromszoros** légcserét akarunk elérni, és így **40[Pa]** túlnyomást tartani. A ventilátorhoz csatlakozó elemek –légkezelő, csatorna, szűrő, kifúvó rács kilépési veszteség stb.– össznyomás veszteségét $\Delta p' = 6 \cdot q^2$ alakban írhatjuk föl, q m^3/s -ban helyettesítve a nyomásesést Pa-ban kapjuk, a levegő sűrűsége $1,2 \text{kg}/\text{m}^3$.

- Mekkora méretű ventilátorra van szükség, mekkora a motor teljesítmény? Hogyan módosulnak az adatok, ha a kapott fordulatszámot a legközelebbi aszinkron fordulatszámra kerekítjük?
- Mekkora lesz ebben az esetben a túlnyomás a csarnokban?

A rendelkezésre álló modell gép jellemzői a legjobb hatásfokú pontban axiális

ventilátor: $\Psi_{\bar{o}} = 0,25$, $\varphi = 0,30$, a külső átmérője $D_k = 500$ [mm], agymérete $D_b = 300$ [mm] hatásfoka $\eta_{\bar{o}} = 0,7$.

2./ Az ábra szerinti csőhálózat az A pontban csatlakozik egy nagy hálózathoz. Az elszívás p_0 nyomásról történik.

Határozza meg :

- a./ a mellékágak ellenállás tényezőjét (k_{21} , k_{41})
- b./ az A pontban a részcsőhálózatra jellemző nyomásesést ($p_A - p_0$) és térfogatáramot (q_A).
- c./ $(p_A - p_0) = C \cdot q_A^2$ kapcsolatban szereplő, $C =$ állandó értékét.

Adatok: $x_0 = 1,5 \text{m}^3/\text{s}$; $k_1 = k_3 = k_5 = k_0 = 36 \text{kg}/\text{m}^7$;

3./Egy síkszövet ellenállása $\Delta p = \rho K v_{sz}$, a közeg sűrűsége $1,2 \text{kg}/\text{m}^3$, az ellenállás tényező $K = 400 \exp(0,5 \cdot q_p)$, ahol q_p kg/m^2 a felületi porterhelés.

A $t = 0$ sec-ban, $q_p = 0 \text{kg}/\text{m}^2$, $v_{sz0} = 0,1 \text{m}/\text{s}$.

- A $t = 0$ sec-hoz tartozó szűrési teljesítményt, azaz $\Delta p_0 \cdot v_{sz0}$ szorzatot időben állandónak tartva, számítsa ki, a szűrési sebesség időtől való függését, a porkoncentráció $c = 1 \text{g}/\text{m}^3$ állandó.

4./ Egy adott méretű ciklon belépő sebességét 20%-kal megnövelem. Hány százalékkal nő vagy csökken:

- a./ a határszemcse mérete?
- b./ a nyomásesése?

5./ Egy teremben **150 Pa túlnyomás** tartásához **9000 m³/h térfogatáram** szükséges. A feladatot, mivel az egyenletes légeosztás nem feltétel, egy, a szabadból közvetlenül a terembe szállító axiális ventilátorral oldjuk meg. ($\rho_{\text{levegő}}=1,2\text{kg/m}^3$)

A rendelkezésre álló utóterelő axiális modell gép adatai:

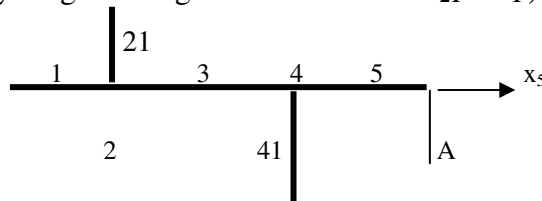
$$\Psi_{\text{ö}}=0,3; \varphi=0,25; \eta_{\text{ö}}=0,8; D_b/D_k=0,6$$

- Mekkora a fenti adatokat teljesítő gép fordulatszáma, nagysága és teljesítménye?

6./Az ábra egy csőhálózat kezdeti részét mutatja. Az elszívás az p_0 atmoszférikus nyomásról történik.

- Mekkora a csőhálózat **kettes és négyes** csomópontban az atmoszférához képest $\Delta p_2 = p_0 - p_2$ és $\Delta p_4 = p_0 - p_4$ [Pa] nyomáskülönbség és $k_{21} = ?$ és $k_{41} = ?$.

A csőszakaszok áramlási nyomásvesztését $\Delta p_i = k_i \cdot x_i^2$ alakban írtuk föl. (ahol x_i [m³/s] a térfogatáram, k_i [kg/m⁷] a szakaszra jellemző ellenállás tényező). Az összes térfogatáram $x_5 = 6$ [m³/s]. Az egyes ágak térfogatáramára nézve $x_{21} = 2x_1$, $x_{41} = 3x_1$ és $k_1 = k_3 = k_5 = 30 \text{ kg/m}^7$.

- Mekkora a nyomásesése a vizsgált szakasznak? ($p_0 - p_A = ?$ [Pa])

7./ Egy szűrőszövet **1m²**-én **180m³/h** tiszta levegőt szívhatunk át, a nyomásesés **100 Pa**.

Az előzetes vizsgálat során a szövet ellenállás tényezőjét $K = K_{\text{tiszta}} \cdot \exp(a \cdot q_p)$ alakban írhatjuk föl, ahol az állandó $a = 2 \text{ m}^2/\text{kg}$, a felületi portterhelés q_p kg/m² -ben értendő. ($\rho = 1,2 \text{ kg/m}^3$) Állandó térfogatáram és belépő koncentráció $c = 10 \text{ mg/m}^3$ mellett, mennyi idő múlva lesz a nyomásesés **550Pa**?

8./Két különböző ciklont sorba kapcsolunk. ("A" ciklont követi "B" ciklon)

	"A" ciklon	"B" ciklon
összportalanítási fok (ϵ_0)	0,93	0,95
ellenállási tényező ($\zeta = \Delta p / (\rho / 2 \cdot v_{be}^2)$)	5,0	5,0
belépő keresztmetszet A_{be}	$0,15m^2$	$0,1m^2$

(A kilépő keresztmetszet $A_{ki} = A_{be}$ mindkét ciklonra)

- Határozza meg az eredő összportalanítási fokot, valamint az eredő ellenállási tényezőt!

9./ Egy vegyi fülkében, amelynek mérete **1,5x1,5x1m**, az óránkénti légcseréje **40-szeres**. A döntően benzol, de más nem robbanó anyagok miatt a megengedett max. koncentráció **10mg/m³**. A benzol alsó robbanási határ koncentrációja **1,2 tf %**. A benzol sűrűsége **3,5mg/cm³**

- Számszerűen hasonlítsa össze melyik érték lesz mértékadó a fölszabaduló szennyező anyag mennyiségére!

10./ Egy radiális ventilátor a szabadból szív. Szívócsonkjának átmérője **φ300 mm**, nyomócsonkjának **200x160[mm]**. A nyomócsonkjához csatlakozó csővezetéknek (**200x160 mm**) az atmoszférához képest **+20 v.o.mm**. statikus mérünk. A szállított térfogatáram **q=1,0 m³/s**, a közeg sűrűsége **ρ=1,2 kg/m³**.

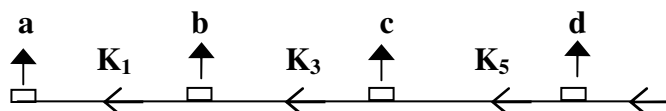
- Számítsa ki, a dimenziótlannal jellemzőket $\varphi=?$, $\Psi_0=?$, $\Psi_{st}=?$, $\lambda=?$ és $\eta_{\text{övent}}=?$, ha a járókerék átmérője **D₂=φ400[mm]**, fordulatszáma **n=1440[f/perc]**, és a hálózatból fölvevett teljesítménye **P=1,1[kW]**, a motor hatásfoka **81 %** !

11./ Az ábra szerinti befúvó rácsok száma négy (**a, b, c, d**), amelyeken a nyomásesés $\Delta p = K \cdot q^2$ alakban számolható. A rács ellenállási tényezője **K** a beszabályozástól függően változtatható. A rácsokat összekötő vezeték ellenállásuk $\Delta p = K_i \cdot q^2$ alakban írható föl, ahol **K₅=10 kg/m⁷**.

K₃=20 kg/m⁷ K₁=30 kg/m⁷

A kiáramló térfogatáram: **q_a=q_b=1m³/s, q_c=q_d=1,5m³/s**

- Mekkora ellenállási tényezőt (**K_a, ..., K_d**) kell állítanunk a rácsokon, ha **K_{rács min}=10kg/m⁷** ?

12./ Egy síkszövet ellenállása $\Delta p = \rho K v_{sz}$, a közeg sűrűsége $\rho = 1,2 [\text{kg/m}^3]$ az ellenállás tényező $K = 400 \exp(0,5 \cdot q_p)$, ahol $q_p [\text{kg/m}^2]$ a felületi portterhelés.

Ha a $t=0 [\text{sec}]$ -ban a $q_p=0$ és $v_{sz0} = 0,01 [\text{m/s}]$ a szűrési sebesség. A kezdeti $t=0 [\text{sec}]$ -hoz tartozó nyomásesést a továbbiakban **állandónak** tartjuk.

- Számítsa ki mennyi idő múlva lesz a szűrési sebesség az indulási ($t=0$ -hoz tartozó) érték fele. A porkoncentráció $c_o = 1,0 [\text{mg/m}^3]$ és állandó.

13./ Egy csarnokban a meglévő légpótló rendszerének (csővezeték, kifúvó elemek, stb.) $q = 30000 [\text{m}^3/\text{h}]$ névleges térfogatáram mellett az áramlási ellenállása $\Delta p_{\bar{o}} = 1000 [\text{Pa}]$. (A nyomásesés térfogatáram négyzetével arányos) A levegő sűrűsége $1,2 [\text{kg/m}^3]$

- / Mekkora átmérőjű és fordulatszámú radiális ventilátorra van szükség?
- b. / Mekkora lesz a $\Delta p_{\bar{o}}$ és a q , ha a kiadódó fordulatszámot a legközelebbi aszinkron fordulatszámra korrigálom?
- c. / Mekkora a ventilátor teljesítménye?

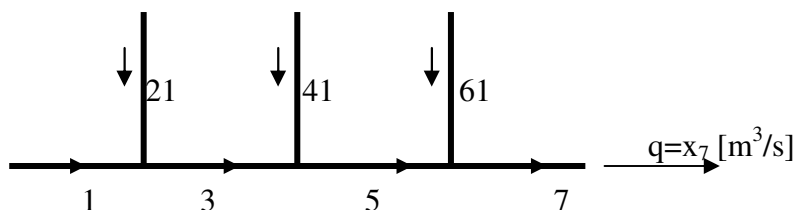
A rendelkezésre álló modell gép jellemzői a legjobb hatásfokú $\eta_{\bar{o}} = 0,75$ pontban $\Psi_{\bar{o}} = 0,85$, $\varphi = 0,2$, a külső átmérője $D_k = 500 [\text{mm}]$.

- Bővítés miatt térfogatáramot **20%**-kal növelni akarom változatlan légpótló rendszer mellett. Mit kell tennem? Indoklás!

14./ Egy vegyi fülkében, amelynek mérete $1,5 \times 1,5 \times 1,2 \text{m}$, óránként max. **40-szeres légcserét** tudunk biztosítani egy ventilátorral. A fülke össznyomás vesztesége $\Delta p_{\bar{o} \text{ vesz}} = 0,15 \cdot q^2 [\text{Pa}]$, ahol $q [\text{m}^3/\text{h}]$ a térfogatáram.

- Mekkora a ventilátor nyomásnövekedése, térfogatárama, és a motor teljesítménye, ha a ventilátor összh hatásfoka $\eta_{\bar{o}} = 0,5$.
- A fülkében toluol gőz szabadul föl. Mennyi gőz szabadulhat föl óránként, ha a toluol gőz alsó robbanási határ koncentrációja $1,2 \text{tf} \%$?

15./ Az alábbi csőhálózat mellékágainak ellenállás tényezői $k_{21} = k_o$; $k_{41} = 2k_o$; $k_{61} = 3k_o$.

A térfogatáramok $x_1 = x_{21} = x_{41} = x_{61} = x_o$

$$x_o = 900 \text{ m}^3/\text{h} \quad k_o = 36 \text{ kg/m}^7$$

Számítsa k_1 , k_3 , k_5 értékeit!

16./ Egy $0-40 \mu\text{m}$ közötti szemcseméretű porhalmaz leválasztására ciklont követően zsákos porszűrőt alkalmazunk. A halmazban a $0-10 \mu\text{m}$ közötti szemcseméret tömegaránya **40%**.

A ciklon a $0-10 \mu\text{m}$ közötti szemcsék **20%**-át, $10-40 \mu\text{m}$ közötti részt **80%**-át, választja le. A szűrő a $10 \mu\text{m}$ fölötti részt teljes egészében leválasztja, az alatti résznek, pedig **95%**-át.

- Számítsa az eredő frakció leválasztási fokot $0-10 \mu\text{m}$, $10-40 \mu\text{m}$ közötti tartományban!
- Mekkora az eredő leválasztási fok?

16./ Egy síkszövet ellenállása $\Delta p = \rho K v_{sz}$, a közeg sűrűsége $\rho = 1,2 [\text{kg/m}^3]$ az ellenállás tényező $K = 400 \exp(0,5 \cdot q_p)$, ahol $q_p [\text{kg/m}^2]$ a felületi portterhelés. Ha a $t = 0 [\text{sec}]$ -ban a $q_p = 0$ és az ehhez tartozó szűrési sebességet $v_{szo} = 0,1 [\text{m/s}]$ a továbbiakban állandónak tartjuk.

- Számítsa ki **mennyi idő** múlva lesz a nyomáskülönbség az indulási ($t = 0$ -hoz tartozó) **nyomáskülönbség kétszerese**. A porkoncentráció $c_o = 1,0 [\text{g/m}^3]$ és állandó.

17./ Egy hegesztőműhelyben a megengedett gázkoncentráció $k_{meg} = 5 \text{ mg/m}^3$. A rendelkezésre álló szellőző levegő $4 \text{ m}^3/\text{s}$. A műhelyben általános szellőzés van.

- Hány hegesztő dolgozhat egyidejűleg a műhelyben, ha 1 gr beolvasztott hegesztőanyagra 20 mg füstgáz keletkezik, egy gyakorlott hegesztő percenként 30 gr anyagot tud beolvasztani?

18./ Rajzoljon föl egy ventilátor $\Delta p_o = f(q)$ jelleggörbét $n_1 =$ állandó, $\rho =$ állandó. A egy szűrő áramlási ellenállása $\Delta p_{terhelés} = A \cdot q$ alakú, ahol $A =$ állandó. A metszéspont $M_1(q_1; \Delta p_1; \eta_1)$ a munkapont. $\eta_1 = \eta_{max}$. A ventilátor fordulatszámát $n_2 = 1,5 \cdot n_1$ -re növelem, így a munkapont $M_2(q_2; \Delta p_2; \eta_2)$ lett. Vizsgálja saját vázlatán, jelölje be- és indokolja a helyes kapcsolatot:

- $\frac{q_2}{q_1} < 1,5$; $\frac{q_2}{q_1} = 1,5$; $\frac{q_2}{q_1} > 1,5$; $\frac{\Delta p_2}{\Delta p_1} < 1,5^2$; $\frac{\Delta p_2}{\Delta p_1} = 1,5^2$; $\frac{\Delta p_2}{\Delta p_1} > 1,5^2$
- $\eta_1 < \eta_2$; $\eta_1 = \eta_2$; $\eta_1 > \eta_2$

19./ Egy raktár természetes szellőztetése $A_1 = 2 \text{ m}^2$ belépő, $A_2 = 3 \text{ m}^2$ kilépő keresztmetszetű fix zsalun keresztül történik. A belépő és kilépő keresztmetszetek átlagos távolsága $h = 10 \text{ m}$. A zsaluk ellenállás tényezői $\xi = 4,2$; a keresztmetszetek kontrakciós tényezői $\mu = 0,7$ azonosaknak vehetők. A raktár és a külső levegő jellemzői változatlanok $t_{bent} = 20^\circ \text{C}$
 $t_{kint} = -15^\circ \text{C}$. ($p_o = 10^5 \text{ Pa}$; $R = 287 \text{ J/kgK}$ sűrűség számításához; $c_p = 1000 \text{ J/kgK}$)

- a./ Mekkora a szellőző levegő térfogatárama, és mekkora hőmennyiséget kell pótolni a szellőzés miatt?

20./ Egy kazán füstgáz elszívó ventilátora $t_1 = 10^\circ \text{C}$ füstgáz hőmérsékletéről indulva $t_2 = 180^\circ \text{C}$ üzemi hőmérsékletet ér el.

- Hányszorosára változik a ventilátor térfogatárama, nyomása, teljesítménye?

(A közeg sűrűség számításánál a hőmérséklet változása mellett a nyomás változása elhanyagolható)

- Hogyan indítaná hidegen a ventilátort, ha a motor teljesítménye az üzemi viszonyokra lenne kiválasztva?